

בהתבוננות

עלון חודשי לבני תורה הספרדים המקורבים לאורו הגדול של מוהר"ן מברסלב זיע"א

גליון טו + תמוז תשפ"ה

לב העולם דיבורי דעת ולב מומעמקי מעיינותיו הנפלאים של הנחל נובע

האיר פני המזרח

חזרות על עצמם שוב ושוב ע"י השואלים הנכבדים, אברכים ובחורים כאחד. ממילא התברר שנכון הדבר לפרסם עלי גיליון את התוכן, כאשר הדברים מוקדשים באהבת עולמים לבחורי החמד הנוגעים בנועם צוף אמריו של רבינו, ומבקשים לעשות זאת במתינות מתוך דיוק (עי' שיחות הר"ן אות צג). לבקש את האיזון בין הרעש העולמי שנראה ונשמע סביב רוחו של הצדיק, לבין הנכון להם כפי מידתם האישית, במסגרת חיי המשפחה ובמסגרת הישיבה, כך שההתקרבות תהיה בהדרגה ובמדה, לקנין נצח ואור עולם.

שאהבה נפשם הם מוצאים בתוככי גנזי ספריו המופלאים של רבי נחמן ותלמידו רבי נתן. ההתלהבות היא עצומה, והביקוש אדיר ונורא. אלו הם חכימי דיהודאי שאינם נוטים לרדוף אחרי התלהבות רגעית. נאמנים הם למסורת אבות בהלכה ונוסח והלבוש החיצוני. וכאן, בהיכלו של רבינו הקדוש מצאו את שהיה חסר כל כך. בצלו חמדו וישבו, ומצאו מזור לנפשם הצמאה והמייחלת, הם כמו שהם.

דור דור ושורשו, דור דור וצדיקו, "ראה הקדוש ברוך הוא שצדיקים מועטין, עמד ושתלן בכל דור ודור" (יומא לח ע"ב). מהם מחברי ספרים וגאוני עולם, בעלי הוראה, מגידי מישרים ומוכיחים בשער, אדמו"רים בעלי מופת ורבנים ענקי רוח, אדירי התורה. פעמים שהשפיעו אך על שומעי לקחם בבית הכנסת, פעמים שתחום השפעתם התרחב על פני כל העיירה, ופעמים שיצא שמעם בכל רחבי ארצם, ואף במדינות הסמוכות להם.

בהיכלו של רבינו הקדוש מצאו את שהיה חסר כל כך. בצלו חמדו וישבו, ומצאו מזור לנפשם הצמאה והמייחלת, הם כמו שהם.

מתוך התעוררות גדולה זו, שאינה פוסחת על אף קהילה בתוככי ציבור יראי השם, נולד וגם ניצב לו ארגון "אגדלך". כאשר המטרה האחת והיחידה היא: להגיש, לאחד, ובעיקר לתת מענה מיושב והכוונה ראוייה לאלפי המקורבים, אברכי משי לצד בחורי חמד, מבני עדות המזרח.

מי יעלה בסוד נשמות הצדיקים, אשר מפיהם אנו חיים. אולם כל מי שעניינים לו בוקדודו רואה, כי ישנם נשמות מיוחדות, שנכחו לתפקיד מרכזי ונצחי. ישבו להם בנקודה מסוימת בגלובוס והשפיעו רבות עד לעבר הצד השני של כדור הארץ. הנה לנו דוגמא פשוטה: יושב לו הבעש"ט הקדוש בכפר קטן ושמו "מז'בוז", ומבקש להחיש את הגאולה יחד עם רבינו האור החיים הק' אשר מקום שבתו נודע במרוקו הרחוקה רבבות פרסאות מערבות מזרח אירופה. כך, גם עם תלמידיו הק' של הבעש"ט, חנו אי שם בעיירות אוקראינה ומצודתם פרוסה הייתה למרחק רב. הם ותלמידיהם השפיעו את אור החסידות לעוד ועוד מחוזות, ורחוקים נעשו קרובים.

תוך זמן קצר נפתחו בס"ד חברות בערים רבות ברחבי הארץ. כינוסי נשים, עלון חודשי, קו תוכן מרתק, ובשנה הקודמת - ערב ר"ה תשפ"ה, אף הוקם מתחם יחודי בזמן הקיבוץ הגדול בימי "ראש השנה" בעיר אומן. המתחם המיוחד הציע אש"ל לבני התורה, כאשר גולת הכותרת הייתה ללא ספק, האהבה והאחדות ששרו בין שוהי המתחם. השיעורים ושיחות החברים מילאו את לבבות המשתתפים בדעת חדשה, שהעניקה מקום של חיבור אמתי וישוב הדעת באופן חסר תקדים, "הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו".

בהמשך, לאחר זמן לא רב, החל להזריח אורו של נכדו, רבינו נחמן מברסלב זיע"א. תחילה נראה היה כי השפעתו דלה וקטנה היא. לאחר מספר שנים מפטירתו נימנו בסך הכל חמישה אנשים שקראו לעצמם - 'תלמידיו'. עליות ומורדות ידעה חסידות ברסלב, וגם לאחר שהחלה התעוררות עצומה במדינת פולין סביב קיום עצותיו של רבינו, עלה הכורת על יהדות אירופה וכמעט שלא נשארו שרידים של תלמידי רבינו מוורשא החרוכה. עבר דור נוסף ותורתו של רבינו החלה מאירה את ליבותיהם של עשרות אלפי נשמות רחוקות מתורה ומצוות, ששבו לצור מחצבתם הודות לתורתו ועצותיו הק'.

כחלק מהיזומות הרבות, הורגש הצורך לקיים "פאנל" פתוח בו יוכלו המשתתפים להעלות לפני רבינו הארגון את התמיהות והמחשבות הכי אישיות בקשר להתקרבות לרבינו, שאלות כאלו שניתן להעלותם רק לפני מי שחוהו אף הוא על בשרו את אותם לבטים והרגשים. הפאנל התקיים בצהרי יום שבת לאחר ר"ה, כאשר במשך שעתיים שלימות ישבו למעלה ממאה חמישים בחורים ואברכים - מתוך אהבה וקרוב לבבות, והציפו בפני הרבנים שליט"א את אשר על ליבם. הפאנל עורר הדים רבים שהפכו לירב-שיח' במתחם גם לאחר צאת השבת...

לכאורה הדברים פעלו את פעולתם ולא היה נראה צורך להנציח את התוכן שנאמר שם. אולם לאחר שב'קו אגדלך' פועלת שלוחה מיוחדת, בה ניתן להתייעץ עם רבני הארגון על תמיהות ולבטים בדרך ההתקרבות לרבינו ז"ל, התברר כי השאלות שנשאלו בפאנל הייחודי

ואכן נעתרו לבקשתנו צוות הרבנים, והעלו על הכתב את השאלות והתשובות. דבריהם הובאו כאן בתוספת נופך בעת העריכה, ובפרט בעניינים הנוגעים להלכה. וכאן המקום להודות להם על הזמן היקר שהקדישו לטובת העניין.

למותר לציין, שמכיון שהמענה ניתן בפורום ציבורי, האחריות מוטלת על השואל עצמו להביא את פרטי השאלה בצורה מדויקת, לא ראי זה כראי זה, ועל כן, אין לראות את התשובות שנמסרו כאן כ'הלכה למשה מסיני' אלא לפנות לרב באופן אישי. וכאמור, המטרה בהעברת הדברים ע"ג כתב - היא לתת סיקור כללי לנושאים הרגישים המצויים אצל בני התורה מעדות המזרח, ותן לחכם ויחכם עוד.

ונחתום בדברי מוהר"ן במכתב לבנו על הזכות העצומה בהתקרבותו לאורו הגדול של רבינו הקדוש - "ברוך ה' אשר עזרנו עד הנה ברחמי להיות נקרא על שמו הגדול, כן יוסיף חסדו עמנו בזה ובבא להיות נכלל עמו, ונפשנו תהיה נכללת לנצח בתוך כלל הנפשות הנקראים על שמו זכרונו לברכה" (עלים לתרופה - מכתב שפז).

שלכם
חברי מערכת 'בחיבותא'

יו"ל ע"י ארגון 'אגדלך' - איחוד בני הישיבות הספרדים ההולכים לאורו של מוהר"ן מברסלב זיע"א
ליצירת קשר: 052-718-2678 | 052-760-2544
מזכירות: 052-714-0454 מייל: agadelha148@gmail.com קו 'אגדלך': 02-313-75-56

טעימות מהפאנל המיוחד

שהתקיים בקיבוץ ר"ה התשפ"ה במתחם אנדלך בעיר אומן

- בעת בפרסום ראשון ובלעדי -

בפאנל הייחודי צפו ונידונו התמימות והטאלנות המדוברות ביותר בפני זמלכו של המתקרב לאורו של רבי נחמן מברסלב לצד תשובות מיטבות את הלב, מאת הרבנים האנשים:

הרה"ג ר' עמי מזהרי שליט"א - דיין זמ"צ בביה"ד הספרדי - ביתר עילית

הרה"ג ר' יוסף נחמן לוי שליט"א - מרבני אומן אנדלך

והרה"ג ר' צהק יוסף שליט"א - רב קהילת 'שערי דומים' ונבדו של מרן הרע"צ זצוק"ל

אין בכך משום זלוול באכותינו שלא נהגו כן?

הגרי"נ לוי: אין כאן זלוול חלילה, כיון שאנחנו לא משנים את הקיים אלא רק מוסיפים, ובכל זאת בוודאי שיש לנהוג בעניינים אלו בחכמה, ולהכריע בכל מקרה לגופו.

הגר"ע מזרחי: בהלכה מובא, שאם אדם רוצה להתקדם בעבודת ה' ואין הדבר מוצא חן בעיני אביו, אין באן זלוול בכבוד אב, רק יזהר שלא יסתור דבריו בפניו.⁶

אחד הרבנים: אין כל חדש תחת השמש, הליכה למקוה בכל יום הוא מנהג שהיו נוהגים בו חכמי הספרדים בירושלים מקדמת דנא, ובפרט אותם שנהגו על פי הסוד, רק שהיו עושים זאת בצנעא, לפנות בוקר, וכן נסיעות לצדיק הוא מדינא דגמרא (סוכה כז ע"ב), שחייב אדם להקביל פני רבו ברגל, ולדעת הגאון רבי יהונתן אייבשיץ ("יערות דבש" ח"א דרוש יב) נוהג בעיקר בזמן שאין בית המקדש קיים⁷ וגם נסיעות לקברי צדיקים יסודו מהראשונים⁸, וכן על זה הדרך בקיום עצת התבודדות, שהדברים ידועים גם משאר ספרי מוסר⁹, ונהגו בו צדיקים וחסידים, כידוע על מרו ה"חפץ חיים" זצ"ל ועוד (עי' בדבריו

לכיתו, למרות שמתפלל שם כל השבוע, אלא ירחיק עד בית הכנסת הרחוק, שם מתפללים האנשים הקרובים יותר לליבו, שהרי שם מקומו הטבעי. כך גם צריכה להיות הגישה כלפי השיבות לאנשי רבינו?¹⁰

כאשר מתקרבים לאורו של רבינו, חשוב מאוד, להשתייך לבית הכנסת הנקרא על שם הצדיק, זה מחבר מאוד. ולכן אף אם אי אפשר להתפלל בקביעות בבית הכנסת של חסידי ברסלב בשכונה מחמת שינויי נוסח וסגנון וכדו', למרות זאת חשוב לבקר שם ולהתוועד עם אנשי שלומינו על כל פנים בזמנים מסוימים, כמו תפילת ליל שבת או סעודה שלישית¹¹, וכדו', ובפרט בהילולות רבינו ומוהר"ת שהם הזדמנות פז לחזק את ההתקרבות לרבנו ולאנשיו.¹²

ואדרבה, כאן המקום לעורר להתפלל על כך, שיום יבוא ויוקמו בערים רבות בתי כנסת על שם הצדיק בנוסח המתאים לבני עדות המזרח, בסגנון התואם לבני תורה.

שאלה ב':

האם כאשר נוהגים במנהגי החסידים (כמקוה בכל יום וכדו', נסיעות לצדיק),

1. ספר ליקוטי הלכות (הלכות סעודה ה"ה אות יז): "וזהו בחינת קדשת הבתי כנסיות ובתי מדרשות שהם בחינת מקדש מעט, כי עיקר התיקון ע"י עסק התורה של הצדיקי אמת שיכולין ע"י לימודם לעורר ולהאיר שרשי נשמות שבתורה כנ"ל. וקדושה זאת צריך כל אדם להמשיך על עצמו ע"י שייחב עצמו להיראים המקושרים בהצדיקי אמת, בבחינת חבר אני לכל אשר יראון, כי בודאי איש אחד לבדו קשה לו לזכות להמשיך על עצמו הארה הנ"ל. אבל כשמחברים רבים יחד ובונין בית המדרש לעסקו בו בתורה, וכוונתם אל האמת לאמתו להכליל על ידי עוסקם בתורה ותפלה בצדיקי אמת שיש להם חן להאיר ולעורר כל נשמות ישראל, בודאי הן אל כביר לא ימאס, כי זכותא דרבים עדיף וכו'. ועל כן רגיל בדברי רז"ל לקרא שם הבית המדרש על שם הצדיק והרבי של התלמידים שלו מדי שם כמ"ש בבמה מקומות שאמרו בבית מדרשו של רבי, ובבית מדרשו של רבי פלוני, ובמו שדרשו על פסוק ותלך לדרש את ה', שהלכה לדרש בבית מדרשו של שם ועבר. כי עיקר שלימות הבית המדרש כשנקרא על שם צדיקי אמת שיכולים לעורר שרשי נשמות ישראל ע"י תורתם.
2. ויש להעיר שיש כאלה שאין להם שום קושי להתפלל עם בני אשכנז, ולהיפך, מרגישים שם התעלות רוחנית, אלא שחוששים מצד שינוי מנהג אבות, ויש לדעת שדין השמירה על מנהג אבות נזכר בהלכה רק בנוגע לנוסח הקבוע משום "אל תיטוש תורת אמן", אבל בנוגע לסוג הציבור, הכל תלוי בכוונת הלב, היכן מתעורר לבו לכוון יותר טוב, כמובא בשו"ת אור לציון (ח"ד פ"ד תשובה ה) שאין להנמנע מלהתפלל במקום שאינו לפי נוסח אבותיו, אם מרגיש ששם תפילתו טובה יותר, שכן יש לבחור את מקום התפילה לפי המקום בו מתפלל יותר בכוונה ובחשק והתלהבות, אף אם הוא בן ספרד והמקום העדיף מצד צורת התפילה הוא אצל בני אשכנז או להיפך, ע"ש.
3. ראה מעלת הענין בליקוטי הלכות, הלכות תערובות הלכה ה' אות ו'.
4. עוד מדברי הרב: זכורני כי בילדותנו היה מו"א שליט"א לוקח אותנו כל שבת בקביעות לסעודה ג' אל בית הכנסת ברסלב בשכונת "מאה שערים", וזה מאוד שמר עלינו ועזר לנו בהרגשת שייכות עם אנשי הצדיק. ולענין ההשפעה הגדולה שיש משמיעת דיבורי הצדיק בגיל צעיר, ראה בדברי רבינו בספר חיי מוהר"ן אות תקמ"ד ע"ש.
5. עיין שו"ת אור לציון ח"ב פרק מ"ד סעיף י"ג, שכתב סברא זו לענין לבישת ציצית עם תכלת, וע"ע בספר "פתיל תכלת".
6. עי' בספר "אשרי האיש" (שמעונו מהגרי"ש אלישיב זצ"ל), יו"ד אל' כבוד אב ואם פרק ל"ח אות י"ג בשם ספר חרדים, ועוד שם בפרק ל"ט אות ד' ואות י"ט. וע"ע בספר ילקוט יוסף הלכות כיבוד אב ואם פ"ט סעיף ד' ובהערות שם.
7. ועי' בכף החיים או"ח סי' תי"ט סק"ח, ובחזון עובדיה יו"ט עמוד צ"ט.
8. ראה בספר דרשות הר"ן פרק ח', ששורש הענין משום השראת השכינה במקום מנוחת הצדיקים, (הובאו דבריו בהערה להלן), וכ"כ ביערות דבש שם לענין הקבלת פני רבו, והביא לזה מקור מהירושלמי עירובין פ"ה ה"א ע"ש.
9. עי' חובות הלכות שער האבה ה' פ"ו, ראשית חכמה שער התשובה פ"ד, קו הישר פ"ב ועוד.

בספר "שם עולם" ח"א פי"א¹⁰. כך שאין בהנהגות אלו משום שינוי ממנהג אבות, שנזכר בפוסקים רק בנוגע לענייני הלכה. ובאמת אם השינוי הוא בענייני הלכה ומנהג,

התורה
היא
השם
עולם

לפי הידוע לי, עיקר
התעומו של מרן בענין
הנטיעה לאומן היתה
על כך שמשאירים את
הילדים לבד בראש
השנה, או שנוסעים
ללא רשות האטה
וכדו'. אני אישית,
בעצמתי - השארתי
את הילדים אצל מור
אבי שליט"א (הנאון
רבי אברהם זוסף), והיה
משינה עליהם. בשנים
האחרונות כשגדלו,
הבאתי אותם איתי

יש לעשות שאלת חכם האם מותר לשנות ממנהג אבות¹¹. ובאן המקום לציין לדברי רבינו הק' שאמר שלא בא לשנות מנהגים ונוסחאות בתפלה, רק לקרב לבם של ישראל לאביהם שבשמים¹².

שאלה נ':

מה בעצם הענין של ה"התקשרות לצדיק", הרי לכאורה העיקר הוא קיום העצות, האמנם בנוסף לזה יש כוונה שיהיה לנו שייכות לצדיק כערך בפני עצמו?

הגרי"נ לוי: משוט וברור שמעבר לכל העצות של רבינו, כמו התבודדות, נסיעה לראש השנה, שמחה, "אזמרה" ושאר חיוזקים וכו', יש ענין בעצם ההתקשרות לצדיק, ואינו רק ענין' אלא הוא "העיקר והיסוד שהכל תלוי בו"¹³. והוא אבן יסוד בתורת החסידות, כידוע אצל תלמידי הבעל שם טוב הק', ונהוג עד היום בקהילות קודש הנקראים "חסידים"¹⁴.

אכן מי שנולד וגדל מחוץ לעולם החסידות - קשה לו לקבל את משמעות עומק המעלה של ההתקשרות לצדיק, עניין שלכאורה נראה שולי ומיותר ביחס לקיום העצות בעצמם. והטענה, שאם עושה לו טוב העצות - אדרבה ואדרבה, אבל למה צריך להיות קשור לצדיק, אך במציאות רואים שלא ניתן להתמיד בקיום העצות של רבינו בלי להיות קשורים עימו מתוך ביטול ואהבה¹⁵. והדבר

בדוק ומנוסה, כי אותם שניטו להתחכם ולקחת את ההתבודדות רק כעצה טובה שהוכיחה את עצמה בלי להיות קשורים לרבינו, לא הצליחו להתמיד בכך. המנוע האדיר של ההתקשרות לרבינו הקדוש נתון לנו את היכולת להתמיד בקיום העצות - גם אם אין חשק או נקודת חיבור.

בנוסף, הזוכה להתקרב לצדיק ממשוך על עצמו אמונה ויראת שמים, תיקון הברית והמתקת הדינים, זוכה לתשובה שלימה, כמבואר הרבה בליקוטי הלכות¹⁶.

אחד הרבנים: ענין ה"התקשרות לצדיק" אינה המצאה של תנועת החסידות, יסודו נעוץ במצוה הידועה של "ובו תדבק" (דברים י כ), ודרשו חז"ל (כתובות קיא ע"ב), הדבק בתלמידי חכמים' (ועי' רמב"ם הל' דעות פ"ו ה"ב), ונתבאר בדרשות הר"ן שעל ידי הצדיקים נמשך השפע הרוחני לכל הדור, וביותר אל המתקרבים אליהם (עי' לשונו בהערה¹⁷).

מעלה זו הנקראת "התקשרות לצדיק" חשובה מאד לכל מי שזכה לטעום מהאור הגדול של רבינו הק'¹⁸, ובאן המקום להביא מדברי רבי אברהם ב"ר נחמן זצ"ל, [מתוך תקוה שדבריו יובנו באופן שלא יפגע חלילה בערכם של חכמי הדור, ותן לחכם ויחכם עוד]. וזה לשונו: "אחד שאל למהרנ"ת, מי גדול, הקטן שמקורב לצדיק או הגדול שאינו מקורב. אמר לו: הלא בימי משה רבינו ע"ה,

10. אך כמובן שעצת ההתבודדות שגילה רבינו היא באופן שונה מדברי הקדמונים, וכמובא בליקוטי מוהר"ן (ח"ב סי' צה) שמדבר לפני השי"ת "כאשר ידבר איש אל רעהו", באופן של געגועים וכיסופים עד בלות הנפש (שם סי' טז), ובאופן של טענות וריצויים (עי' שיחות הר"ן אות סח, ושבחי הר"ן אות י"א), ואינו רק מצד חשבון הנפש הידוע אצל בעלי המוסר. (וראה בספר "הפגישה" מאת הרב יוסף נחמן לוי שליט"א).

11. כדכתב מרן החיד"א בספר עבודת הקודש ("קשר גודל" סימן יב אות ח) בשם רבינו האריז"ל: "מנהגי שרשי התפלות אין לשנות ממנהג הקדום, כי יב שיערים כנגד יב שבטים ותפלות כל אחד עולה בדרך שער אחד, ותפלת נסח הספרדים עולה בכל אחד מי"ב שערים".

12. כמובא בספר "שיח שרפי קודש" ח"ב אות קי"ט, וראה לשון רבנו בחיי מוהר"ן (אות שז) "אין לי מה לעשות בזה העולם כלל, כי בשבילי אני צריך לעשות כלל, רק באיתי להעולם לקרב נפשות ישראל להשם יתברך". (וראה עוד בליקוטי מ"ק קמא סי' ל"ד שענין זה הוא עיקר ממשלתו של הצדיק ע"ט).

13. ליקוטי מוהר"ן (קמא סימן קבג). "העיקר והיסוד שהכל תלוי בו, לקשר עצמו להצדיק שבדור". וראה עוד בספר שיחות נפלאות מאת הרב שמואל טוקצ'ינסקי (אות סח), ששמע מהרה"ר שמואל הורוויץ זצ"ל: "בכל דבר יש יסוד ועל זה בונים הרבה בנינים, כמו"כ הוא גם בעבודת ה', עיקר היסוד הוא התקשרות לצדיק, ועל זה כדאי להאדם למסור את נפשו ממש, אבל שאר הדברים כגון התבודדות חצות וכו' וכו', צריך לראות אם יש עיובים מהיבט וכדומה, אזי צריך לפעמים לעסוק בהם פחות מעט, ובכל פעם להתגעגע ולכסוף ולהשתוקק לזה, ותיכף כשיוכל לעסוק בזה ביותר צריך להרבות בזה".

14. ראה בספרי אבות החסידות; "תולדות יעקב יוסף" פרשת יתרו ופרשת קדושים, ו"דגל מחנה אפרים" פרשת קורח, וב"נועם אלימלך" ליקוטי שושנה, ע"ט.

15. ליקוטי מוהר"ן (קמא סימן קלה). ועיקר ההתקשרות הוא אהבה, שיאהב את הצדיק אהבה שלימה, כמו שכתוב (בראשית מד): "ונפשו קשורה בנפשו", ותרגומו: "חיבוב לה כנפשה", ובמ"ש (שמואל א יח): "ונפש יהונתן נקשרה בנפש דוד".

16. ראה הרחבת הענין על פי מקורות מחז"ל ומדברי רבינו ומהרנ"ת, ב"קונטרס ההתקשרות" לר' שמואל הורוויץ זצ"ל, הובא בסוף הספר "מכתבי שמואל".

17. דרשות הר"ן (הדרוש השמיני): אין ספק שראוי שנאמין שכמו שבזמן שבית המקדש קיים, היה המעון ההוא המקודש מקום מוכן לחול שפע הנבואה והחכמה, עד שבאמצעות המקום ההוא היה שופע על כל ישראל. כן ראוי שיהיו הנביאים והחסידים מוכנים לקבל שפע החכמה והנבואה, עד שבאמצעותם יושפע השפע ההוא על המוכנים לכל בני דורם לכן גם אם לא ישתתפו עמהם. אבל מצד המצאם בדרום שהם עצמם כמו המקדש המקודש. והרמב"ן ז"ל כתב בסוף סדר והיה עקב: ויתכן באנשי זאת המעלה שתהיה נפשם גם בחייהם צרורה בצרור החיים, כי הם בעצמם מעון לשבינה, כאשר רמזו בעל ספר הבזרי ע"כ, ואפשר שנתכוין גם לזה. ולפיכך בהמצא לנביאים והחסידים בדרות יהיה השפע שופע עליהם, ובאמצעותם אפשר שיהיה שופע על כל המוכנים מבני דורם. וכל שכן לאותם שהם מתקרבים אליהם ומשתתפים עמהם. ולא בחייהם בלבד כי גם אחרי מותם, מקומות קברותיהן ראויין להמצא השפע שם בצד מן הצדדים. כי עצמותיהם אשר כבר היו כלים לחול עליהם השפע האלהי, עדיין נשאר בהם מן המעלה והכבוד שיספיק לכיוצא בזה. ומפני זה אמרו רז"ל: שראוי להשתטח על קברי הצדיקים ולהתפלל שם. כי התפלה במקום ההוא תהיה רצויה יותר להמצא שם גופות אשר חל עליהם כבר השפע האלהי.

18. וראה ביאור נפלא בענין זה מדברי מוהרנ"ת בספר ליקוטי הלכות (ברכות הריה וההודאה ה"ד): "כל זמן שמשתדלן ומחפשין להתקרב לצדיקי אמת. אזי אפילו אם ח"ו נופלים כמו שנופלים אינו נחשב נפילה כלל, כי אדרבא, אז יעלה ניצוצות יותר ממקומות הרחוקים ביותר - והוא ממש כמו שמשלשלין אחד ע"י חבל לתוך עמקי מצולות ים ותהומות תחתיות. כדי שיחפש ויבקש שם אוצרות יקרות ואבנים טובות ונפלאות מאד. וכל זמן שהוא מקשר בהחבל לא יהיה נאבד לעולם. כמו כן הוא ממש. שכל זמן שמתקשרין עצמו לצדיקי אמת, ומתגעגעיין אחרים ומחפשין אותם עי"ז מקשרין עצמן לחבל דקדושה. ואזי בכל מקום שירוד לשם יעלה אותו הצדיק משם ע"י החבל דקדושה שמקושר בו. ולא די שיעלה אותו משם, אך גם הירידה והנפילה תהיה תכלית העליה, כי על ידי נפילתו וירידתו למקומות כאלה, יעלה משם ניצוצות קדושות ויקרות הרבה שלא היה אפשר להעלותם ע"י שום צדיק כי אם על ידו דיקא.

הספרדים, זקני הדור הקודם, כחכם יהודה צדקה, חכם ב"צ אבא שאול, חכם מנצור בן שמעון, חכם יוסף עדס, חכם ששון לוי, ועוד, ראה איזו תמימות ופשיטות היתה להם בעבודת ה', ותפילתם היתה בהשתפכות הנפש מעוררת השראה. כך שברור שהיו הולכים בדרך שהנחיל רבינו גם בלי התואר 'חסידי ברסלב'.

אחר התובנה הזאת, עלינו לדעת שנסתרות דרכי ה' בענין ה"התקרבות לצדיק", וכידוע המעשה, שמוהר"ת שאל פעם את רבינו מפני מה הוא זכה ואחרים לא, ורבינו אמר לו שזו אינה קושיא, ולא פירט יותר²².

ובכלל, השאלה הזאת לא אמורה להטריד אותנו, הלא עבורנו ההתקרבות היא קרש הצלה לזכות אי פעם לצאת מהעוה"ז זכים ונקיים עם תיקון נפשנו רוחנו ונשמתנו מגלגול זה ומגלגולים קודמים, הרי איננו מבקשים את ההתקרבות לרבינו עבור איזו מעלה גשמית של חיי העולם הזה²³, ועל כן שאלות כאלו יש לנו את המענה הידוע מהתם בסיפורי מעשיות (מעשה ט): "למה לנו לדבר מאחרים"²⁴.

הגר"ע מזרחי: מי ששואל שאלה כזאת מן הסתם לא ראה את חכם בן ציון או את מרן הגר"ע²⁵, זכרונם לברכה. הם חיו בעולם אחר של עבודת ה', עם מושגים אחרים לגמרי מאיתנו, כרחוק מזרח ממערב.

הרבה מהבלבולים האלה נובעים מחוסר הסתכלות נכונה על חכמי הדור. אדם חושב שהוא כבר קרוב לצדיק וזכה למה שגדולי ישראל לא זכו, ומסתובב מנופח, בו בזמן שה'אלף בית' של עבודת ה' באור הצדיק הוא שפלות טהורה המתבטאת בכבוד חכמים²⁶ ואדרבה, עליו לחשוב היכן היה מונח בלא האור הגדול של הצדיק²⁶.

עלינו לזכור שאנחנו "חולים", ואין בושה

הדור שלנו זקוק לאורו של רבינו הרבה יותר מדורות עברו שהיו חיים אחרים לנמר, בדורנו יש נסיונות קשים הרבה יותר מהדורות הקודמים, וממילא אנו חייבים לקבל מרשם תרופות מהסוג שמתאים לנו ולא להסתפק במה שהיה בדור הקודם

להצדיק האמת שבדור. ענה ואמר: "קודם שנמצא הצדיק האמת בעולם יכולים להתקרב להשם יתברך מעצמו, אבל אחר שכבר נמצא הצדיק האמת בעולם, אי אפשר להתקרב להשם יתברך באמת בשום אופן כי אם כשזוכין להתקרב אליו".

שאלה ה':

גדלתי בבית שהאווירה בו היתה עם תמימות ואמונת חכמים, ומרגיש שהעצות של רבנו מאד מקרבות אותי לה, אבל יש לי קושי עם זה, מדוע גדולי הספרדים לא היו חסידי ברסלב?

הגר"נ לוי: כל מי שהכיר קצת את חכמי

שאם אחד היה עושה דבר גדול להמשכן ולא הביא למשה רבינו, בוודאי לא היה לו שום חשיבות כלל, אבל מי שעשה דבר קטן והביא אל משה, בוודאי היה חשוב מאד. ואמר אז התורה ב' הנ"ל שדייקא משה יוכל לעילא שיפא בשיפא¹⁹ (ספר "אבניה ברזל" אות טב).

שאלה ד':

בחור רוצה להתנהג בהנהגות חסידיות, אבל אמרו לו את המאמר הידוע "הרוצה להתחסד לא יתחסד יותר מהבן איש חי", כי מי לנו גדול מרבנו יוסף חיים בדורות האחרונים?!

הגר"ע מזרחי: אין קשר בין הדברים, כי דרך החסידות נצרכת ונחוצה עבור עבודת ה'. ואם אחרים; הוריו, רבותיו, לא הרגישו שצריכים לזה - אין זה אומר עליו כלום, וגם אין בכך שום זלזול ח"ו בהם. ולכן, אמנם גדולי עולם לא נהגו בהנהגות חסידיות שרואים בברסלב, אך אין זה אומר שאנו לא צריכים לעשותם.

הגר"נ לוי: הדור שלנו זקוק לאורו של רבינו הרבה יותר מדורות עברו שחיו חיים אחרים לגמרי, בדורנו יש נסיונות קשים הרבה יותר מהדורות הקודמים, וממילא אנו חייבים לקבל מרשם תרופות מהסוג שמתאים לנו ולא להסתפק במה שהיה בדור הקודם²⁰.

הדבר דומה לאדם חולה שלוקח כל מיני תרופות ומרגיש שינוי לטובה, שבוודאי אינו צריך להתבלבל כשרואה אחרים שאינם לוקחים את אותם תרופות, והרי העוונות הם חולי הנפשיות, כמ"ש (תהלים מא ה) "רפאה נפשי כי חטאתי לך", והצדיקים הם רופאי הנפשות (עי' ליקוטי מוהר"ן ח"א סימן בו אות ז, וסימן קסד, וחיי מוהר"ן אות שצא)²¹.

ונביא כאן מדברי מוהר"ת (חיי מוהר"ן אות רצט): פעם אחת דיבר עימי מענין שאי אפשר להיות איש כשר באמת כי אם כשמתקרבין

19. ספר ליקוטי מוהר"ן (קמא סימן ב אות ו): וצריך כל אחד לכון בתפלתו, שיקשר עצמו לצדיקים שבדור, כי כל צדיק שבדור הוא בחינת משה משיח, כמו שמצינו שהצדיקים קורין זה לזה משה, כמו 'משה שפיר קאמרת'. ומשה זה בחינת משיח, כמו שכתוב (בראשית מ"ט) "עד כי יבא שילה" דא משה משיח'. וכל תפלה ותפלה שכל אחד מתפלל הוא בחינת איבר מהשכינה, שהם אברי המשכן, שאין שום אחד מישראל יכול לאעלא שיפא בשיפא כל חד לדוכתיה, אלא משה בלחוד, בשביל זה צריך להביא ולקשר כל התפילות לצדיק הדור, כמ"ש (שמות טט) "ויביא את המשכן אל משה". והוא יודע לאעלא שיפא בשיפא ולעשות אותה קומה שלימה, כמ"ש (שם מ). "ויקם משה את המשכן". וכל התורה שאדם לומד לשמור ולעשות, כל האותיות הם ניצוצי נשמות, והם נתלכשים בתוך התפלה, ונתחדשים שם בבחינת עיבור כמובא בגלגולים, שכל הנשמות באים בתוך המלכות בבחינת עיבור ונתחדשים שם".

20. וידוע בשם הרב אורי זוהר זצ"ל, מגדולי המחזירים בתשובה בדור האחרון, שאמר בסוף ימיו שרבי נחמן מברסלב הוא הרבי של הדור האחרון, והוא התיקון של הדור שלנו (מתוך דבריו לפני הורים ומחנכים, מטעם ארגון "אבות על בנים", ובהרצאה מטעם ארגון "מענה", הדרכה וסיוע לבעלי תשובה). והסביר שכל העבודה של הדורות הקודמים היתה 'מלמעלה למטה', ואצל רבנו זה הפוך 'מלמטה למעלה', וכמ"ש במעשה ה'מינדיק' (מעשיות ומשלים שלאחר סיפורי מעשיות).

21. וראה יסודי הדברים בליקוטי הלכות (ברכת הריח וההוואה ה"ד אות לג) "ועל כן צריכין להשתדל להתקרב לצדיק הדור דיקא כדי שיוכח לברר לנו האמונה הקדושה בכל פעם כפי היום והשעה, כי אע"פ שבשעת מתן תורה זכו ישראל לאמונה ע"י רוח הקודש בנ"ל. וכן אח"כ ע"י הצדיקים והנביאים שהיו בכל דור, שנתבררה האמונה בכל פעם יותר ויותר, אעפ"כ אנו צריכין עכשיו בדור הזה להתקרב לצדיק האמת שבדור הזה, כדי שיברר לנו האמונה כפי העת והזמן של עכשיו וכו', כי אין לך אלא שופט שבימך, כי צריכין לברר האמונה בכל יום מחדש. כפי חידוש מעשה בראשית שבאותו היום בנ"ל שזה אינו מתברר כי אם על ידי זה הצדיק שבאותו הדור דיקא".

22. ספר "שיח שרפי קודש" ח"ב אות רצ"ז.

23. כמבואר בספר ליקוטי הלכות (שבת ה"ז אות כב) "כי מי שנוסע ובא להרב בשביל פניה אחרת כדי לקבל ממנו איזה רבנות או התמנות אחר וכו', אין זה בכלל התקרבות לצדיק כלל, כי הרי הוא נוסע בשביל כבוד עצמו, אבל עיקר ההתקרבות להצדיק הוא כשכוננו לה' לבדו, כדי שיקרבו לה' יתברך וישיבוהו ממקום שנפל לשם וכו', ע"כ. וראה עוד שם (הלכות ה"ג אות לג). "הצדיקים יש להם כח בחייהם ולאחר הסתלקותם להוציא את האדם מעוונות, כי דעתם הקדושה נשאר קיים לעד ולעולמי עולמים וכו'. על כן משתחנן מקודם על קברי הצדיקים כדי להמשיך מהם הארת דעתם הקדושה, כדי לזכות להנצל מעונות, לידע כי ה' הוא האלקים".

24. וראה במכתב מוהר"ת "עלים לתרופה" מכתב של"ז.

25. ספר ליקוטי מוהר"ן (קמא סימן קלה): "הסימן על זה אם הוא מקושר להצדיק, הוא אם יש לו שפלות, כי טבע הקטנות שיתבטל לפני גדלות".

26. ועד היכן הדברים מגיעים, ראה משפט נורא מ"ספר המידות" (ערך צדיק קצח) "לפעמים יש אחד שמקורב בהתקרבות גדול לצדיק, ואינו מרגיש בעצמו שום ריאת שמים; ידע כי אם לא היה מקורב, לא היה ראוי לחיות כלל".

שאלה ד'

לדעת את זה. מי שחולל צריך לטפל בעצמו, כלשון הגמרא (ב"ק מו ע"ב) "דכאיב ליה כאיבא אזיל לבי אסיא". והרי יש כאן צדיק שמודיע לנו שאפשר ע"י ההתקרבות אליו לזכות להיות כמותו ממש²⁷. מסתבר שאילו היו רבותינו זוכים להכיר את אורו של רבינו, גם להם הייתה תועלת מכך²⁸, אך הוא מדרכי ה' הנעלמים ואין לנו עסק בנסתרות.

[אחד הנוכחים שאל, למה מרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל הורה לא לנסוע לאומן?]

הגר"ע מזרחי: ראשית כל, על מנהגי של עם ישראל אין לשאול שאלות, כאנשים פרטיים וקטנים איננו יכולים להבין כיצד מרן שהיה רועה נאמן לרבבות יהודים - ראה את הדברים, ולמשל, ידוע שמרן ישב בפסקי דין קשים שהיו בזמנו בתקופת ל"ג בעומר במירון, ולכן לא רצה שבחורי ישיבות יסעו להילולא, כי אי אפשר להורות לרבים דבר שיכול לצאת ממנו מכשול, אבל באופן פרטי, מי שידוע שזה מחזק אותו בעבודת ה', זה ענין אחר. (אגב, דברי מרן באו בעקבות דברי הרב המקדים בשבוע לפני שדיבר על הנסיעה לאומן, ולא רצה שיחשבו שמסכים לכך באופן גורף)²⁹.

הגר"י יוסף: לפי הידוע לי, עיקר התרעומת של מרן בענין הנסיעה לאומן הייתה על כך שמשאירים את הילדים לבד בראש השנה, או שנוסעים ללא רשות האשה וכדו'. אני אישית, בצעירותי - השארתי את הילדים אצל מור אבי שליט"א (הגאון רבי אברהם יוסף), והיה משגיח עליהם. בשנים האחרונות נשגדלו, הבאתי אותם איתי³⁰.

מחמת שהוא חם, ואולי אף יחשב לו כאילו טבל³³.

ובן לגבי מה אפשר להשלים אחר התפילה, ידוע שיש בזה מחלוקת בין הפשט לקבלה, אך עב"פ ע"פ הפשט יש חלקים שחייב לומר ויש להם תשלומין אחר התפלה³⁴. אבל בכל מצב אפשר לומר 'קרבנות' בדרך, וזה וזה יעלה בידו.

חזון צעיר מזכרה
בחר צעיר מזכרה
לפתח ימולת האזנה
להיות 'מקבל', ולא
רק כדי להרוזיה
מצוה של "כבוד
ראש הישיבה", אלא
אף יותר מזה, לרבים
מהישיבה דברים
סזיכים שהם קנין נצח

יש סוג שאלות שנוגעות להלכה, שהמענה עליהם תלוי ביחס אליהם, כגון טבילה מקוה בכל יום, שלפעמים הוא על חשבון אמירת הקרבנות והזמירות כסדר, או להקל בטבילה במקוה חם בשבת שלדעת רוב הפוסקים הספרדים - אסור, אבל כמקרה שאין מקוה אחר (קר), האם לסמוך על דעת המחירים, או לוותר על הטבילה?

הגר"י יוסף: ראשית יש לדעת כי ההלכה היא קו אדום ואי אפשר לעבור עליה בשום אופן, גם בשביל דברי חסידות. ולכן ההמלצה לכל בחור או אברך צעיר שעדיין לא הגיע להוראה, שיקבע לעצמו רב שינהג לפי פסקיו בכל דבר, לקולא ולחומרא. ואמנם תמיד יש אפשרות לסמוך על המקילים באיסורי דרבנן, אך זה דווקא במי שלא קבע לו רב ויש לו אפשרות להכריע בעצמו, ואדם כזה יצטרך לנהוג לחומרא במקום שיש מחלוקת בדאורייתא (אף שהרבה פוסקים מקילים), וכיון שדבר זה קשה מאד כי יש הרבה מאד מחלוקות בדאורייתא שיש מחמירים בהם והוא יצטרך להחמיר, לכן הכרחי ביותר ללכת אחרי רב קבוע בהלכה³¹.

ובענין המקוה, מי שפוסק בכל דבר כמו מרן הרב עובדיה, היות ולדעתו אסור לטבול במקוה חם בשבת³², גם מי שנוהג בדרך חסידות - לא יטבול שם. ובוודאי יקבל שכר על הפרישה כשמגיע למקוה ולא נכנס

27. ספר שיחות הר"ן (אות קסה): פעם אחת סיפר עם אחד מענינים אלו והתפאר לפניו מעוצם גדולת מעלתו והשגתו הגבוהה העצומה וכו', כמו שמתפאר ומתגרה עם חבירו בגדולות כדי שיתקנא בו חברו. וזה האיש אמר לו: מי יוכל לבוא לזה לזכות למדרגתכם כי יש לכם נשמה גבוהה מאד בודאי?! והפקיד רבנו ז"ל מאל על זה ואמר: זהו החסרון שלכם, שנדמה לכם שעיקר גדולת והשגת הצדיקים הגבוהים הוא רק מצד הנשמה הגבוהה שיש להם, כי באמת לא בן הדבר, רק כל אחד ואחד יכול לזכות לבוא למדרגתי להיות כמוני ממש. כי העיקר תלוי רק בייגיעות ועבודות באמת. וכן שמעתי גם כן בדברים האלה מפיו הקדוש כמה פעמים שהעיקר תלוי רק בייגיעות ועבודות וכו'.

28. ראה לעיל בשאלה ג' בתשובה שענה אחד הרבנים מדברי רבי אברהם ב"ר נחמן בספר "אבניה ברזל" ע"ש.

29. עוד מדברי הרב: ידוע לי על תלמיד חכם ששאל את אחד מראשי ישיבת "פורת יוסף", על רצונו לנסוע לאומן (והרב עצמו אינו בעד הנסיעות הללו), ולשאלת ראש הישיבה, מדוע רוצה לנסוע לאומן ענה התלמיד שזה נותן לו חיזוק בעבודת ה', לשמע הדברים אמר לו רה"י: "אם כך, תיסע".

30. ויש להעיר, כי מרן זצ"ל היה מקיים בעצמו את עצותיו של רבינו הקדוש. תפלותיו היו ממעמקי הלב, בבכי ובדמעה, (והיה טורח ללכת לבקשות בליל שבת, והסכיר לבנו שליט"א, שזה נותן לו כוחות נפש רוחניים ודבקות בה' כל השבוע. וראה בספר אביר הרועים ח"ג על הנהגת מרן זצ"ל בתיקון חצות. וראה עוד בספר מנהגי הראש"ל ח"ג עמ' 233 שמרן זצ"ל קיבל את ספר ליקוטי תפילות מהמקובל הרה"ק ר' מרדכי שרעבי זצ"ל, וכתב שם בח"ב בתפילה כ"ז על גליון הספר תוספת לתפילה בזה הלשון: ויה' שחפץ ה' בידי יצלה, ויפוצו מעינותי חוצה להגדיל תורה ולהאדירה, כבריאות טובה ונהורא מעליא לאורך ימים ושנות חיים. עכ"ל. ובסוף הספר כתב מרן זצ"ל בכת"י: שיש לומר התפילות כלשון תפילה ותחנונים. וזכות האמונה בהש"י ובצדיקי עולם בצירוף התפילות והתחנונים תעמוד לעד לכל דורשי ה'. ובקונטרס תיקון הכללי כתב מרן זצ"ל בשער בכת"י בשם ר' ישראל אבוחצירא שהתיקון הכללי ושמירת הצניעות מתקן כל ענייני הקדושה, וזה סגולה להנצל ממחלת הסרטן ה', ולבריאות טובה ונהורא מעליא, לעבודת הש"י, ואדם צריך שתהא שקידתו והתמדתו בתורתנו הקדושה, לילה כיום יאיר בחשכה כאורה, ויזכה שיוסיפו לו אורך ימים ושנות חיים וכל אשר יעשה יצליח. עכ"ל. [ואח"כ ציין בספר מנהגי הראש"ל שם עשרות מקומות שהביאו את דברי מוהר"ן חכמי הספרדים כהבא"ח והגר"ח פ' ובנו היפה ללב והרב כה"ח. וכן רואים בכתבי מרן זצ"ל שידע את ספרי רביה"ק, כמ"ש בשו"ת יביא"ח ז"ו ובחזו"ע הלכות יו"ט].

31. ראה יסודי הדברים בגמ' ע"ז דף ז' ע"א וברמב"ם הל' ממרים פ"א ה"ה, וברמ"א חו"מ סימן כ"ה סעיף ב'. ובענין זה שרשאי אדם לבחור לעצמו רב שילך לפי דרכו בין להקל בין להחמיר, ראה בחזון איש יו"ד סימן ק"ג אות א' ו' אות ה' ד"ה הא, ובשו"ת אור לציון ח"א סימן ז' אות ב' ד"ה ועפ"ז.

ודע שמ"ש בספר חיי מוהר"ן (אות תמד) שיש לסמוך על דעה שמכשירה ולא להתיירא, כוונתו כלפי הרב הפוסק שדעתו להקל בנידון הבא לפניו, אלא שחושש לפסוק כנגד פוסקים אחרים, שבזה יש לסמוך על דעתו, כיון שיש דעות שמתירים. אבל לאדם מן השורה לא דיבר כלל, והדבר פשוט שחייב להחמיר בדאורייתא ואין מקום להקל כלל, וכנ"ל. וגם הידין שסומך להקל כפי המסתבר לו, זהו רק בדעה שאינה דחוייה מההלכה, כמ"ש שם. (הערת הגר"י יוסף).

32. עיין בספר לית חן אות ע"ט ובהליכות עולם שבת ח"ד עמוד ר"י, שהסכים לדברי האחרונים שכתבו שלכתחילה אין להתיר לטבול במקוה חם בשבת, ואף כפושטו אינו לכתחילה, ומכל מקום אין למחות במי שנוהג היתר בפושטו, רק שלא ישארה שם הרבה זמן. ובענין זה כ' בילקו"י שבת סימן שכ"ו סעיף ח'. [מ"ש חזו"ע שבת כרך ו' הלכות רחיצה הערה ה' עמ' פ', הוא העתקה מכ"פ ואין זו דעתו להלכה, ע"ש]. (הערת הגר"י יוסף).

33. כמסופר על מרן הטהי"פ זצ"ל, שהיה זהיר בטבילה, ופעם לעת זקנותו שהיתה קשה עליו ההליכה, הגיע למקוה בשבת וכשראה שהוא חם, שב על עקבותיו. ולגוף ההלכה, ראה בספר אור לציון ח"ב פרק ל"ב תשובה ג', שמקוה פושר מותר לטבול בו לכתחילה, וגדר פושר הוא עד שלושים ושבוע מעלות ע"ש. ובהערות שם כתב שמכחינת המציאות, כל מקוה שהוחם מערב שבת, אפילו חם הרבה, למחרת בבוקר נפחת חומו לפחות מל"ז מעלות, א"כ הפעילו בו הסקה וחומרו יתר משיעור זה, שאין לטבול בו, ע"ש.

34. עי' שו"ע או"ח סימן נב סעיף א' וילקוט יוסף שם, ובשו"ת רב פעלים ח"ב סימן ד', ושו"ת אור לציון ח"ב פ"ב תשובה ב'.

שאלה ז'

האם נדאי לבחור ישיבה לבטל תורה עבור טבילת מקוה, באופן שטובל אחר התפלה על חשבון זמן מה מסדר א'. ומענין לענין באותו ענין, האם שוה לצאת לרחוב עבור טבילת מקוה למרות שיודע שלא יצליח לשמור את עינוי בראוי?

הגר"ע מזרחי: טבילת מקוה לא צריכה להיות על חשבון הסדרים בישיבה. מי שרוצה וודאי ימצא זמנים אחרים, כך שיתאים את ענייני החסידות לזמני התפלות והסדרים שקבעה הנהלת הישיבה.

הגר"י יוסף: אין היתר ללכת למקוה אם יודע שנכשל בבירור במראות אסורות³⁵. אך ברור שמי שרוצה ומבין את החשיבות בטהרה יכול להיזהר ולשמור על עצמו בדיוק כמו בזמן שמוכרח לצאת לקופ"ח או קניות וכדו', וזה וזה יעלה בידו.

אחד הרבנים: נודע בשם הגאון רבי עזרא עטייה זצ"ל, ראש ישיבת "פורת יוסף", שמוותר לבטל תורה עבור טבילת מקוה, ע"כ. אך 'כל ערום יעשה בדעת' (משלי יג טז), שאם הענין פוגע בסדרי הישיבה, ימצא דרך איך לקיים שניהם.

שאלה ח'

מה יעשה בחור מקורב בישיבה שבעלי ההנהגה שם אינם מקבלים דעת רבינו, ואף מתנגדים, ומוכרח לשמוע מוסר מ'ראש הישיבה' או המשגיח. ובכלל, כבחור שלומד במקום כזה, האם בזמן שזקוק לעצה והדרכה, נכון שיחפש בכל ענין רק את דעת רבינו, מהספרים או ממשיפעי אנ"ש, או שישאל את רבני הישיבה?

הגר"נ לוי: חשוב מאד שבחור יהיה לו מורה דרך על כל צעד ושעל, ואת זה עושים בדרך כלל ראשי הישיבה והמשגיחים, (עדיין זכורים לי דברים ששמעתי בישיבה, ארחות חיים שמלווים אותי עד היום). בשלב מתקדם יותר, כשהבחור בנוי ומרגיש צורך בהכוונה אישית על פי דעת רבינו, בפרט בנושאים שלא מדברים עליהם בישיבה, יגש למשיפעי אנ"ש שיש להם עסק עם צעירים ויודעים להדריך בשוב הדעת.

ויש לדעת את המציאות שהוכיחה את עצמה לאורך שנים: בחור שהחל לזלזל ברבותיו ולא שמר על כללי ההנהגה בישיבה - מצא את עצמו מהר מחוץ לישיבה במקרה החמור, או במקרה הפחות חמור - במסגרת ישיבתית נמוכה יותר. ולעומת זאת בחור שהמשיך לכבד את רבני הישיבה ושמר על הסדרים - הצליח לעבור את התקופה של הישיבה בצורה הטובה ביותר. ישנם לא מעט סיפורים על בחורים ששמרו על קשר ישיר ומכבד עם ראש הישיבה, והודות לכך התיר להם בצנעה לנסוע לאומן לר"ה ונתן להם חופש פעולה לכל עבודת ה' אשר יבקשו.

שאלה י'

יש מקרים שאין שום הפרעות מהישיבה ומהחברים, ואדרבה, יש הזדהות ותמיכה מלאה, אבל יש בעיה עם ההורים, שהאבא שהוא ירא שמים באמת מרגיש שהבן מחפש להיות צדיק יותר ממנו, ולכן מורגש בבית אוירה של מתח. איך יוכל הבן להמשיך בעבודתו בלא להיכשל בכבוד אב?

אחד הרבנים: חז"ל אומרים (סנהדרין קה ע"ב) שאין האב מתקנא בבנו, וברור שאין כל סיבה שהאב ירגיש לא טוב בזמן שהבן מתעלה בעבודת ה'.

במקרה שאכן מורגש בבית אוירה של מתח, יש לבדוק מה הסיבה האמיתית לכך: יתכן שהאב מרגיש שהבן מתרחק ממנו או מזלזל בדעותיו, ונדמה לבן שזו קנאה. ולפעמים בעקבות ההתקרבות לדרשו של רבנו, הקשר בין האב לבן הופך להיות סביב דיונים על העצות והנטיעה לאומן, והקשר הטבעי והפשוט ביניהם נשחק.

ואכן יש ליתן את הדעת על כך, שההתקרבות לרבנו הקדוש לא תגרום לריחוק או להרגשת עליונות מצד הבן כלפי האב, וכידוע שעונה ושפלות הם הסימנים הראשונים של המקורב לצדיק³⁶. ואדרבה, ברגע שהאב רואה שהבן מתייחס אליו בכבוד ואהבה, יתקדש שמו של הצדיק בעיניו, והאב ירצה מעצמו לשמוע מה קיבל הבן מדעת רבינו, ויתקיים בהם "את והב סופוה" (במדבר כא יד, קידושין ע"ב).

פנים

אין כל חדש תחת השמש, הליכה למקוה בכל יום הוא מנהג שהיו נוהגים בו חכמי הספרדים בירושלים מקדמת דנא, ובפרט אותם שנהגו על פי הסוד, רק שהיו עושים זאת בצנעא, לפנות בוקר

הגר"ע מזרחי: בחור צעיר מוכרח לפתח יכולת האזנה להיות 'מקבל', ולא רק כדי להרוויח מצוה של "כבוד ראש הישיבה", אלא אף יותר מזה, לרכוש מהישיבה דברים טובים שהם קנין נצח, ואדרבה, המסגרת הישיבתית מאד בונה את הבחור לכל החיים, וחבל מאוד לפספס זאת.

שאלה ט'

בחור בישיבה שחבריו שואלים אותו על ברסלב, מצד אחד הוא כמובן מעוניין להטעים להם מאורו של רבינו הק', ומאידך גיסא יודע שאם הדבר יודע לצוות, יכולים לסלק אותו, מה יעשה? בשני הצדדים מדובר לכאורה בדני נפשות...

הגר"ע מזרחי: מאד חשוב להיזהר בדברים אלו, כי למרות החשיבות בהפצת האור של רבינו הק', "חי"ק קודמים", ובמציאות כיום בישיבות, אלו שעושים "נפשות" בישיבות באופן רעשני וקולני, לא יסתכלו עליהם בעין טובה, והענין עלול לגרום להם נזק עתידי.

יותר חשוב לתת לראשי הישיבות את ההרגשה שהבחורים שהולכים לאורו של רבינו הקדוש הם בני עליה, שלומדים ועושים 'שטייגען' ומצליחים בכל התחומים. וזה עצמו יגרום קירוב לאחרים ויפחית את ההתנגדות.

הגר"נ לוי: בוודאי אפשר לזרוק דיבורי חיזוק מאוצרותיו של רבינו וממש להציל נפשות, אך יש לעשות זאת בחכמה וישוב הדעת, ורק כשרואים בחור רציני שיודע לשמור סוד ויחד עם זאת שומר על סדרי הישיבה, אפשר לחשוף לו מהיכן נובעים הדיבורים.

ובכלל, בכדי לקרב נפשות, לא מוכרח לציין מהיכן יונק את החיזוקים, וכמו שאמר רבינו הק' בעצמו: "לא איכפת לי שתדברו ותשיחו ממני, והשני יברך בכוונה ויתפלל בכוונה, וכל זה יהיה בכוחי, והלה לא ידע שזה בא מכוחי". כאומר שידברו וישיחו בדרכי עבודת ה' על פי דרכי רבינו ועוררו את השני ולא יגלו לו שהדיבורים הם מתורות רבינו (שש"ק ח"ב אות טז).

המודעה שבישרה על הפאנל בחוצות אומן

35. ספר חסידים (סימן תתקנ"ג). כל מצוה הבאה עבירה על ידה, מוטב שלא יעשה המצוה, כמו לשמח חתן ויש שם מריצים, ויודע שבלא מריצות אינה יכולה להיות, ואי אפשר בלא הרהור או מלראות בנשים, אל יהי שם.

36. נתבאר לעיל בשאלה ה' בתשובת הגר"ע מזרחי שליט"א.

♦ מתחם אגדלך באומן - קיבוץ ראש השנה התשפ"ו ♦

אכלו מעדנים ושתו ממתקים כי חדות ה' היא מעוזם: בשמחה רבה הננו לבשר לכל חברי 'אגדלך' על פתיחת הרישום לאולם האוכל המרכזי שע"י ארגון אגדלך בימי שבת ור"ה בקיבוץ הק' באומן. לאחר שבשנה שעברה מתחם אגדלך היה צר מהכיל את הציבור הגדול, הבינו בהנהלת הארגון כי יש צורך להגדיל באופן משמעותי את מספר מקומות הישיבה, ואכן בס"ד השנה יתקיימו הסעודות באולם מרווח עם כסאות מרופדים ונוחים וישיבה בצוותא חדא. במהלך הסעודות ימסרו שיחות נפלאות מרבני אנ"ש, באווירה מרוממת מתוך שמחה והתעלות מיוחדת. בנוסף לתפריט המיוחד המיוחד המוגש בכשרות העדה"ח מטעם אומין שע"י הנגיד ה"ה אליעזר שיינער הי"ו - יובאו מארה"ק כל מיני מגדנות כמיטב המסורת.

לעת עתה, החל רישום ראשוני אצל ראשי החבורות. עקב הביקוש הרב הזדרזו להבטיח את מקומכם, מספר המקומות מוגבל.

מראות מהמתחם המיוחד בשנה שעברה:

♦ שיפור ושכלול פרויקט המבחנים בשיחות הר"ן ♦

ככדי להקל על הבחורים, מעתה אין צורך בהכנסת ומילוי פרטים אישיים מחדש לפני כל מבחן, פשוט ממלאים טופס באופן חד פעמי ולאחמ"כ ניתן לעשות את המבחנים בקלות כאשר כל הפרטים האישיים שלכם שמורים במערכת.

♦ חבורות הבחורים ♦

בס"ד חבורות הבחורים ברחבי ארה"ק מטעם ארגון 'אגדלך', בסימן התרחבות ושגשוג. המפגש השבועי המלווה בדיבורי דעת ולב מאת רבני 'אגדלך', קונה לו מקום של כבוד והערכה בהיכלי הישיבות הקדושות, כאשר בס"ד בכל שבוע מצטרפים עוד ועוד בחורים ליוזמה המבורכת. לאחר החבורה ניתן לדון ולהתייעץ עם משפיעי הארגון שעונים בחפץ לב לשאלותיהם של המשתתפים, במהלך השיעור מוגש לבחורים - כיבוד עשיר המפאר את המעמד.

♦ כנסי נשים ברחבי ארה"ק ♦

במהלך השבועות האחרונים התקיימו כנסים מושקעים ומלאים בתוכן מיוחד, כיבוד עשיר ושיחות מעצימות. בכינוסים המושקעים מסרו שיחות הרבניות: הרבנית ה. דוויק תליט"א, הרבנית מ. בן שמעון תליט"א, הרבנית א. לוי תליט"א והרבנית ח. טוטיאן תליט"א. השיחות נמסרו כהכנה לקראת חג השבועות.

איטן / אומנות גרפית-125398-043

"כְּשִׁנְוֹתָנִים צְדָקָה לְהַצְדִּיק, הֲלֹא יֵשׁ לָזֶה הָאִישׁ אֵיזָה שְׂיָכוֹת לְהַצְדִּיק,

וְהַצְדִּיק נוֹתֵן לוֹ לְנֶגֶד זֶה אֶלְפֵי אֶלְפִים וְרַבּוֹא רַבָּבוֹת פְּעָמִים יוֹתֵר!" (מכתבי שמואל, ו)

קוראי עלון 'בחיבותא' לוקחים לעצמם את זכות הפצת דעתו של רבי נחמן ברסלב לרבבות אברכים ובחורים מכל רחבי הארץ

הגב' החפצה בעילום שמה תחי' לזיווג הגון לפי שורש נשמתה חתן יר"ש ובעל מידות טובות

הר"ר החפץ בעילום שמו הי"ו לזרע של קיימא והצלחה בכל העניינים

הר"ר אליהו ועקנין הי"ו להצלחתו ולהצלחת משפחתו ברוחניות ובגשמיות

הרה"ג ר' יוסף נחמן לוי שליט"א מרבני הארגון לרגל שמחת הולדת נכדו שיזכה לרוות נחת מכל יוצ"ח

הר"ר דוד ניסים אלחדד הי"ו לעילוי נשמת הקדושים יוסף דוד ומשה מרדכי בן הרב מאיר נחמן ואלישבע ולרפואת אהרן אליהו בן פרידה

הר"ר אליהו סעדיאן הי"ו להצלחת כל משפחתו

זכות רביה"ק תעמוד להם ולזרעם ויתמלאו כל משאלות לבם לטובה ברוחניות ובגשמיות ויזכו לראות נחת מכל יוצ"ח אמן. (ניתן לתרום במס' 052-714-0454)

הודעות ועדכונים • שיעורים
חיווקים קצרים • יעוץ טלפוני מגדולי הרבנים
• שלוחת החבורות

קו 'אגדלך'

02-313-75-56

בה הימים עשיה ה' נגילה ובשמחה ב

בהתרגשות ובשמחה רבה הגנו להזמין את כלל בחורי חבורות 'אגדלך' ברחבי ארה"ק

לכנס

אירחוד החבורות

בשילוב סיום הספה"ק לקוטי מוהר"ן ע"פ סדר עמוד הומוי והולולא קדישא לכבוד בעל האור החיים הק' זיע"א

בהשתתפות רבני אגדלך, ראשי החבורות שליט"א די בכל אתר ואתר

יחד עם הרבנים הגאונים:

הרה"ג ר' אליהו עטיה שליט"א
מחבר סדרת הספרים 'עוטה אור'

הרה"ג ר' ירון אשכנזי שליט"א
מ"צ וראש בית ההוראה שע"י קו ההלכה הספרדי

הרה"ג ר' יוסף נחמן לוי שליט"א
מרבני ארעון 'אגדלך'

הכנס יתקיים א"ה ביום המישי י"ד תמוז בעיר הקודש ירושלים, בשעה 20:00

סעודת מצווה יוקרתית כיד המלך

ינעימו את הערב - אומן הרגש הר' דוד דגן בליווי הקלידן הר' חיים ברלב

- בין כלל המשתתפים יוגרל כרטיס טיסה לאומן -

בחור יקר, צור קשר עוד היום עם ראש החבורה על מנת להבטיח את מקומך הראוי במעמד ההיסטורי באם אינך מחובר עדיין לחבורה פעילה, צור קשר לקבלת כרטיס עם 'ראש מערך חבורות בחורים' -

הר"ר יוסף חיים אבאי 053-313-5370

